

hardt, at der endog saa stræbedes Hul i Kassebunden. Da var vi som sagt ved bunden. Nu er der i Løbet af de herefter følgende 2 Aar lagt betydelige Midler til Side, og vi ere nu naaede op saaledes, at Kassebeholdningen tæller noget over 20 Millioner Kroner. Deraf ere jo ganske vist en Del saaledes bestaaende, at de ikke kunne tjenes for disponible, og man regner i Regningen, at der til Maskineriets daglige Forbrugenheder altid maa være en ret stor Beholdning, en Beholdning af ca. en halv Snes Millioner Kr. Men der er dog ikke Tvivl om, at der med runde Tal allerede nu er i Kassebeholdningen af rent ud disponible Midler en halv Snes Millioner Kroner. Vi ere altsaa igen inde paa den Bane, der førte til den kolossale Kassebeholdning i 1885, hvis Historie og Skæbne vi alle mindes — ja, nogle maaske med Glæde, andre med saa meget større Sorg. Jeg tror, det er i rette Tid at gøre opmærksom paa, at medens dette Spor jo kan se meget glædeligt ud fra et finansielt Synspunkt, er det i og for sig ikke nogen fornuftig Statshusholdning at blive ved at henlægge og opsummere Beholdningen i Kassen. Jeg skal ikke paa nogen Naade komme nærmere ind paa at udvikle den Fristelse, der deri kan ligge for en Regering. Jeg er overbevist om, at den nuværende Regering paa ingen Naade vil føle sig svag over for en saadan Fristelse, som det allerede Medlem fra Ringkøbing (F. C. Christensen) sigtede til, at Finansministerens Udtalelser i Sommer skulde have stillet i Udsigt; jeg gaar ud fra, at det ikke er saa. Men der er ingen Tvivl om, at en bugnende Statskasse indeholder en Fristelse ikke alene for enhver Regering, men ogsaa for enhver Rigsdag til at være mindre nøjeregnende med Hensyn til den hele Statshusholdning, end man ellers vilde være. Jeg tror, det sundeste finansielle Standpunkt er det, at vi kunne saa vore Indtægter og Udgifter til netop at balancere, saaledes at der ikke er noget at løbe paa, at vi ikke heller gøre Regning paa noget Overskud til at opsummere i Kassen. Det er sikkert et godt gammelt Ord, at den bedste Kasse er og bliver altid Borgernes Sommer. Naar vi da spørge om, hvad Grunden er til, at der i Løbet af de sidste Par Aar, eller rettere netop i det sidste Aar er foregaaet en saa iøjnefaldende Fremgang, vil det straks ses, at dette skyldes to Grunde. Den ene er den overordentlige Stigning af de indirekte Skatter, som ere opførte paa § 5, en Stigning, der er saa særdeles iøjnefaldende nu, idet vi nemlig i Løbet af de 4 foregaaende Aar have om ikke just staaet stille, dog kun haft en

Fremgang i de indirekte Afgifter i alle 4 Aar af knap 1 Million, hvormod det sidst afslagne Regnskab her viser en Fremgang af ca. 2½ Million Kr., for at nævne runde Tal. Dette er en ganske iøjnefaldende Fremgang, der her har fundet Sted. Den anden ligesaa iøjnefaldende Grund er den Forøgelse i Indtægt af henimod 2 Millioner Kr., som Statsbanerne have givet efter det sidste Regnskab i Modsetning til det næstforegaaende Regnskabsaar. Fremgangen paa disse to Poster løber altsaa op til imellem 4 og 5 Millioner Kr. Dette er som sagt ikke alene et glædeligt finansielt Resultat for Statskassen; men man har ogsaa Lov til deri at se et Barometer, for den Stigning i Købeevnen i vort Land, som jo maa være Forudsætningen for en saa overordentlig stor Indtægtsforøgelse af Forbrugsafgifterne, som ere opførte paa § 5. Naar vi ved Siden deraf se ud over Samfundet i det hele og høre de stærke Klager, som snart sagt overalt lyde, over de onde Tider og nedadgaende Konjunkturer, synes her at være et meget stærkt Modsetningsforhold, nemlig paa den ene Side den stigende Købeevne, som har frembragt de stigende indirekte Afgifter, og paa den anden Side de stærkt dalende Konjunkturer, som vi paa flere Omraader maa indrømme ere til Stede. Det er vistnok saa, at ikke alle Dele af Samfundet staa ens over for dette Forhold, men at der tværtimod er Dele af Samfundet, som lide stærkt under de daarlige Konjunkturer, medens andre have følt dem mindre. I alt Fald i det Djævelig Bunden er naaet i Synningen, og Stigningen begynder, kommer derved ogsaa bedre Konjunkturer for de Dele af Samfundet, som i Almindelighed henregnes under Handel og Industri. Der er vel næppe Tvivl, om at ligesom disse Dele af Samfundet ere dem, der ere de stærkeste Forbrugere af toldpligtige Varer, saaledes skyldes ogsaa Opgangen i disse Indtægter i Løbet af det sidste Aar fortrinsvis forbedrede Konjunkturer for disse Dele af Samfundet. Paa Landbruget hviler Trykket derimod fremdeles, og om der end netop i den allerførste Tid, i de allerførste Maanedre synes at spores en ringe Udsigt til, at man ogsaa der har naaet Bunden, og at det begynder at gaa ganske smaat opad, er det dog vistnok saa, at man endnu er overordentlig langt nede, og at Trykket der hviler overordentlig haardt. Det Duffe og Krav derfor, som er blevet fremsat i tidligere Samlinger, her om at være opmærksom paa, hvad der maatte kunne gøres for at lette Byrden der, hvor Trykket føles tungest for